

Εφαθ 3811/1998**Κινητή τηλεφωνία. Καταχρηστικότητα όρων σύμβασης, σύνδεσης με δίκτυο κινητής τηλεφωνίας.**

(...) 2. Για τον έλεγχο του κύρους των γενικών όρων συναλλαγών (ΓΟΣ) στις συμβάσεις, που καταρτίζονται μεταξύ των καταναλωτών και προμηθευτών του άρθρου 1 του ν. 2251/1994, ισχύουν σήμερα οι διατάξεις του άρθρου 2 του ίδιου ν. 2251/1994 "προστασία καταναλωτών" που ενσωμάτωσε την οδηγία 93/13 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με τους καταναλωτές. Οι έντυποι, προπαρασκευασμένοι όροι, εντάσσονται στη γενικότερη προβληματική των ΓΟΣ και των συμβάσεων προσχώρησης. Την έννοια του καταστατικού ΓΟΣ δίνει το άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 2251/1994. Είναι ο όρος που έχει ως αποτέλεσμα την υπέρμετρη διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή. Ο καταχρηστικός δε χαρακτήρας γενικού όρου (ΓΟ) ενσωματωμένου σε σύμβαση κρίνεται αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών που αφορά η σύμβαση, το σύνολο των ειδικών συνθηκών κατά τη σύναψή της και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται (άρθρο 2 παρ. 6 εδ. 1 ν. 2251/94). Στο άρθρο 2 παρ. 7 του ν. 2251/94 γίνεται τέλος μία ενδεικτική απαρίθμηση των ΓΟ. Κατά τον έλεγχο, αν ένας ΓΟ μίας σύμβασης είναι καταχρηστικός, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και τα εξής: Ο νομοθετικός ορισμός του άρθρου 2 παρ. 6 του ν. 2251/94 αποτελεί εξειδίκευση του γενικού κανόνα της διάταξης του άρθρου 281 ΑΚ για την απαγόρευση καταχρηστικής άσκησης ενός δικαιώματος ή χρήσης ενός θεσμού, εδώ του θεσμού της συμβατικής ελευθερίας. Για τον προσδιορισμό του όρου "υπέρμετρη διατάραξη" θα πρέπει προηγουμένα να γίνει προσδιορισμός των συμφερόντων και των ενδιαφερόντων των δύο πλευρών, αφού ληφθεί υπόψη κάθε παράμετρος της συγκεκριμένης σύμβασης. Θα πρέπει λοιπόν να εξεταστεί ποιά είναι το συμφέρον του χρήστη των ΓΟΣ στη διατήρηση του συγκεκριμένου όρου που ελέγχεται και ποιοί είναι οι λόγοι για τους οποίους ο καταναλωτής θα ήθελε την κατάργησή του. Επίσης να εξεταστεί για παράδειγμα ποιές συνέπειες θα είχε η διατήρηση ή η κατάργηση του όρου για τα μέρη, αν και πώς θα μπορούσε κάθε πλευρά να εμποδίσει την επέλευση του κινδύνου, τον οποίο θέλει να αποτρέψει ο συγκεκριμένος όρος, αν και πώς μπορεί κάθε πλευρά να προστατευθεί από τις συνέπειες της επέλευσης του κινδύνου με δική της ενέργεια κλπ. Αφού προσδιοριστούν τα ενδιαφέροντα των δύο πλευρών θα ακολουθήσει η κρίση σχετικά με τη σπουδαιότητα των ενδιαφερόντων αυτών. Η διατάραξη θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα σημαντική για να χαρακτηριστεί, σύμφωνα με τις αρχές της

καλής πίστης, ως υπέρμετρη. Ο όρος "υπέρμετρη διατάραξη" είναι αντίστοιχος του όρου "προφανής υπέρβαση" των όρων που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος του άρθρου 281 ΑΚ. Προφανή υπέρβαση έχουμε όταν είναι "πρόδηλη, αναμφισβήτητη, προκαλεί δηλαδή μεγάλη εντύπωση σε σχέση προς το όφελος του ασκούντος δικαίωμα".

Επομένως, κατά τον ορισμό του ν. 2251/94, πρέπει να γίνει δεκτό, ότι ο νόμος "δέχεται" τις απλώς "μη συμφέρουσες" για τον καταναλωτή ρυθμίσεις, όταν αυτές δεν οδηγούν σε υπέρμετρη διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας, άρα διαταράξεις της συμβατικής ισορροπίας που δεν είναι ουσιώδεις θα πρέπει να γίνουν ανεκτές από τον καταναλωτή. Προκειμένου να κριθεί αν υπάρχει υπέρμετρη διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας θα πρέπει να προηγηθεί ο εννοιολογικός προσδιορισμός της συμβατικής ισορροπίας. Αυτή υπάρχει, όταν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μερών που προκύπτουν από τη συγκεκριμένη σύμβαση κατανέμονται και ισορροπούν με τρόπο όμοιο με αυτόν που επιτυγχάνεται με τις ρυθμίσεις του ενδοτικού δικαίου. Εύλογο είναι, ότι η συμβατική ισορροπία είναι διαφορετική, ανάλογα του κάθε συμβατικού τύπου. Έτσι κατά την υπαγωγή ενός ΓΟ στους κανόνες ελέγχου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το είδος της σύμβασης που αφορά, η φύση της σύμβασης και ο σκοπός της. Ειδικότερα στην περίπτωση που ένας ΓΟ αποκλίνει από ουσιώδεις νομοθετικές διατάξεις, θα πρέπει να ελεγχθεί αν αποκλίνει από τις ρυθμίσεις του ενδοτικού δικαίου κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διαταράσσεται η λεγόμενη καθοδηγητική λειτουργία του ενδοτικού δικαίου. Αυτή πράγματι διαταράσσεται και έχουμε καταχρηστικό όρο, όταν με το περιεχόμενό του αλλάζει η "εικόνα" που έχει διαμορφωθεί με βάση κανόνες του ενδοτικού δικαίου για τη συγκεκριμένη συμβατική μορφή. Αυτή είναι η κρατούσα άποψη στη Γερμανία και αλλού, που έχει όμοια αξία λόγω της ομοιότητας της ρύθμισης και για το Ελληνικό δίκαιο. Επίσης ελέγχεται, αν η εισαγόμενη με το ΓΟ ρύθμιση οδηγεί σε περιορισμό θεμελιωδών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, που προκύπτουν από τη φύση της σύμβασης, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να απειλείται ματαίωση του σκοπού της σύμβασης. Η σημαντικότερη περίπτωση καταχρηστικότητας είναι αυτή κατά την οποία ο χρήστης μέσω ενός ΓΟ αποκλείει ή περιορίζει την ευθύνη του στην περίπτωση που ο καταναλωτής δεν εκπληρώσει μία κύρια υποχρέωσή του. Συμπερασματικά συνάγεται, ότι για τον έλεγχο του κύρους του περιεχομένου ενός ΓΟ, εξετάζεται καταρχήν αν αντίκειται σε απαγορευτική ρήτρα που συγκαταλέγεται στην ενδεικτική απαρίθμηση του καταλόγου του άρθρου 2 παρ. 7 του ν. 2251/1994.

Αν αυτό δεν συμβαίνει, ελέγχεται αν ο υπό κρίση όρος αντίκειται στις αρχές της καλής πίστης και των χρηστών ηθών, όπως παραπάνω αναλύθηκαν. Για τη διαπίστωση τυχόν "υπέρμετρης διατάραξης" θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη πάντα η ιδιαίτερη φύση της σύμβασης. Επίσης να λαμβάνονται υπόψη και τα άλλα κριτήρια

(σκοπός, οικονομική σημασία ρήτρας κλπ.). Ακόμη θα πρέπει να γίνεται διάκριση αν πρόκειται απλά για μία "μη συμφέρουσα" για τον καταναλωτή ρύθμιση, αν πρόκειται για ρύθμιση που οδηγεί σε υπέρμετρη διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας.

Τέλος θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και το άρθρο 4 της οδηγίας 93/13 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, κατά το οποίο "με την επιφύλαξη του άρθρου 7, ο καταχρηστικός χαρακτήρας μίας συμβατικής ρήτρας κρίνεται, αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή των υπηρεσιών που αφορά η σύμβαση και όλες οι κατά το χρόνο της σύναψης της σύμβασης, παρατάσεις που περιέβαλαν την εν λόγω σύμβαση, καθώς και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται" (σχ. ΕΑ 1448/1998, αδημ. Ιωάν. Ρόκα, Καταναλωτής και Ασφαλιστικοί όροι, Ανάτυπο από τον υπό δημοσίευση τόμο για την Α. Κιάντου-Παμπούκη, όπου παραπομπές στην ελληνική και ξένη βιβλιογραφία). Β' Ως προς την από 7-1-1998 έφεσης της εναγόμενης "*****" 3. Από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων Π.Κ και Α.Σ, που περιέχονται στα ταυτάριθμα με την εκκαλουμένη πρακτικά συνεδρίασης του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου τα οποία προσκομίζονται σε επίσημο αντίγραφο με επίκληση, καθώς και από όλα τα έγγραφα που προσκομίζουν σύμφωνα με το νόμο και επικαλούνται τα διάδικα μέρη με λεπτομερή αναφορά στις προτάσεις τους, αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Το πρώτο εφεσίβλητο σωματείο λειτουργεί με σκοπό την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών και την εκπροσώπησή τους ενώπιον της δικαιοσύνης και των διοικητικών αρχών, από το έτος 1988. Το καταστατικό του εγκρίθηκε με την 2000/1995 απόφαση του Πολ. Πρ. Αθηνών και έχει καταχωριστεί στα βιβλία σωματείων του ίδιου Πρωτοδικείου με αριθμό 16228. Αριθμεί περισσότερα από 500 μέλη και έχει εγγραφεί στο μητρώο ενώσεων καταναλωτών της αρμόδιας Νομαρχίας Αθηνών, μέσα σε προθεσμία 18 μηνών της παραγράφου 7 του άρθρου 14 του ν. 2251/94, με αύξοντα αριθμό 1. Η εκκαλούσα είναι ανώνυμη εταιρεία που λειτουργεί στην Ελλάδα νόμιμα με την ΓΥ 4289/92 άδεια των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Μεταφορών και Επικοινωνιών (ΦΕΚ 586/92 και διόρθωση 627/92). Δραστηριότητα εδώ στο πεδίο των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και ειδικότερα με την παροχή στους καταναλωτές τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών δια μέσου δικτύου κινητής τηλεφωνίας που λειτουργεί με βάση σύμβαση προσχώρησης και άδεια λειτουργίας του Ελληνικού Δημοσίου που της παραχωρήθηκε. Στο πλαίσιο αυτό των δραστηριοτήτων της συνάπτει συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με τους καταναλωτές, οι οποίες (συμβάσεις) διέπονται από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας, τους ΓΟΣ και τους ειδικούς όρους (ΕΟ) που αφορούν ειδικές συμφωνίες ανάμεσα σ' αυτή και το συμβαλλόμενο-καταναλωτή. Διατυπώνει και χρησιμοποιεί στις συμβάσεις αυτές ΓΟ, οι οποίοι εμπεριέχονται στο σχετικό έντυπό της με τον τίτλο "Γενικοί όροι

σύνδεσης στο δίκτυο κινητής τηλεφωνίας/παροχής υπηρεσιών". Μεταξύ των όρων αυτών υπάρχουν και αυτοί που περιλαμβάνονται στα παρακάτω άρθρα του εντύπου: 1) Στο άρθρο 6 παρ. 2 που ορίζει ότι "η εταιρεία διατηρεί το δικαίωμα αναπροσαρμογής του τιμοκαταλόγου. Οποιαδήποτε αύξηση των τιμών θα ισχύει μετά την πάροδο δύο μηνών από της σχετικής εξαγγελίας και δημοσιοποίησης. Οι καινούργιες, αναπροσαρμοζόμενες τιμές θα εφαρμόζονται σε όλες ανεξαιρέτως τις συμβάσεις, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που βρίσκονται στο στάδιο της ολοκλήρωσης...". Με τέτοια διατύπωση ο όρος αυτός είναι καταχρηστικός, διότι το περιεχόμενό του αντίκειται στις απαγορευτικές ρήτρες του άρθρου 2 παρ. 6 και 7 περιπτ. ε' και ια' του ν. 2251/1994.

Παρέχεται πράγματι δικαίωμα μονομερούς εδώ τροποποίησης βασικού στοιχεία μίας σύμβασης, δηλαδή του τιμοκαταλόγου, χωρίς προδιαγραφμένα κριτήρια που να είναι εύλογα για τον καταναλωτή. Επιχειρείται αυθαίρετη αναπροσαρμογή των τιμών από την εκκαλούσα σε βάρος του καταναλωτή, που δεν προβλέπουν οι αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών (άρθρα 288, 388 ΑΚ) ή κάποιοι άλλοι ειδικοί και σπουδαίοι λόγοι, οι οποίοι και καθόλου δεν αναφέρονται. Έτσι αφέθηκε το τίμημα (το ύψος της αναπροσαρμογής) αόριστο και δεν επιτρέπεται ο προσδιορισμός του με κριτήρια ειδικά καθορισμένα στη σύμβαση και εύλογα για τον καταναλωτή, σε κάθε δε περίπτωση διαταράσσεται προφανώς υπέρμετρα η συμβατική ισορροπία των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή, με βάση και τη φύση των τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών που αφορά η σύμβαση, καθώς και το σύνολο των ειδικών συνθηκών.

Είναι γνωστό ότι στην κινητή τηλεφωνία δραστηριοποιήθηκαν κυρίως δύο επιχειρήσεις, η εκκαλούσα και η "****", που καθιέρωσαν ομοιόμορφους γενικούς όρους και ακολουθούν εναρμονισμένες πρακτικές, με αποτέλεσμα να μη λειτουργεί ανταγωνισμός και ο καταναλωτής να μην έχει τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ διαφορετικών προτάσεων για την κατάρτιση της σύμβασης. Η εκκαλούσα, δεν αμφισβητεί καταρχήν ότι για την αναπροσαρμογή του τιμοκαταλόγου πρέπει η σύμβαση να προβλέπει ειδικά και εύλογα για τον καταναλωτή κριτήρια, όμως ισχυρίζεται ότι αυτά τα κριτήρια προβλέπονται στο άρθρο 3 παρ. 9 στοιχ. Α του ν. 2246/1994 και δεν χρειάζονται να αναφερθούν στη σύμβαση. Ο ισχυρισμός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος διότι στο άρθρο αυτό ορίζεται ότι "τα τιμολόγια των οργανισμών τηλεπικοινωνιών πρέπει α) να είναι εναρμονισμένα με το κόστος, β) να πληρούν τους κανόνες του υγιούς ανταγωνισμού, γ) να μη δημιουργούν διακρίσεις, δ) να πληρούν τους κανόνες διαφάνειας και να δημοσιεύονται, ε) να βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια, στ) να βασίζονται στα επί μέρους χαρακτηριστικά της παρεχόμενης υπηρεσίας, ζ) να βασίζονται στην ισότιμη συμμετοχή στο γενικό κόστος, η) να βασίζονται στη σταδιακή εξάλειψη των σταυροειδών επιδοτήσεων

μεταξύ υπηρεσιών", πράγμα που σημαίνει, ότι οι διατάξεις αυτές του ν. 2246/1994 δεν θέτουν κριτήρια, αλλά παρέχουν ορισμένες κατευθύνσεις και προϋποθέσεις που πρέπει να ακολουθούν και να πληρούν τα τιμολόγια και τα κριτήρια με τα οποία διαμορφώνονται αυτά. Με το τρόπο αυτό δεν παρέχεται στον καταναλωτή η δυνατότητα, αφενός να εκτιμήσει το μέγεθος των οικονομικών υποχρεώσεων που αναλαμβάνει και αφετέρου να προβλέψει τις ενδεχόμενες αναπροσαρμογές του τιμήματος. Εξάλλου ο ν. 2251/94 απαιτεί την ύπαρξη ειδικών κριτηρίων (άρθρο 2 παρ. 7 περ. ια) "πάνω" στη σύμβαση, τα οποία βέβαια δεν περιέχονται καν στον επικαλούμενο ν. 2246/1994. Σύμφωνα με αυτά η εκκαλουμένη που έκρινε ότι ο παραπάνω όρος είναι καταχρηστικός δεν έσφαλε και οι αντίθετοι λόγοι της έφεσης πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι. 2) Στο άρθρο 10 παρ. 1, που ορίζει ότι "Μετά την πάροδο της αρχικής ελάχιστης διάρκειας της σύμβασης (δηλαδή των έξι μηνών, όπως προβλέπει το άρθρο 2 για τη σύμβαση αυτή αόριστου χρόνου) ο συνδρομητής δικαιούται να καταγγείλει την παρούσα με επιστολή του η οποία θα απευθυνθεί συστημένη με απόδειξη παραλαβής στα γραφεία συνδρομητών της εταιρείας, τηρουμένων των προθεσμιών του άρθρου 2 ανωτέρω (δηλαδή η καταγγελία θα ισχύει στο τέλος του επομένου μηνός από την ημερομηνία λήξης της ειδοποίησης, εκτός αν προβλέπεται διαφορετική στην παρούσα σύμβαση). Η καταγγελία θα επέρχεται, στο τέλος του επομένου της ειδοποίησης μηνός. Σε περίπτωση που ο συνδρομητής επιθυμεί τη λύση της παρούσας προ της περιόδου της αρχικής ελάχιστης διάρκειας θα καταβάλλει εν πάση περιπτώσει, πέραν των χρεώσεων χρήσης και τα υπολειπόμενα πάγια τέλη ολοκλήρου του χρόνου ελάχιστης διάρκειας. Και σε αυτή την περίπτωση η καταγγελία θα επέρχεται στο τέλος του επομένου της ειδοποίησης μηνός". Στο άρθρο 2, που ορίζει ότι "η παρούσα σύμβαση και εφόσον η αίτηση έχει γίνει αποδεκτή από την εταιρεία τίθεται σε ισχύ από την ημερομηνία που ο συνδρομητής συνδέεται με το δίκτυο και συμφωνείται για αόριστο χρόνο με την ελάχιστη όμως διάρκεια των έξι μηνών ή μεγαλύτερη όπως προβλέπεται στην αίτηση σύνδεσης. Μετά το τέλος της ελάχιστης αυτής διάρκειας, οποιοδήποτε των μερών δύναται να καταγγείλει την παρούσα σύμβαση με συστημένη επιστολή ή με κατάθεση με απόδειξη στα γραφεία της εταιρείας. Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετική στην παρούσα, η καταγγελία θα ισχύει στο τέλος του επομένου από της ημερομηνίας λήψης της ειδοποίησης μηνός".

Με το περιεχόμενο που προαναφέρθηκε οι όροι των πιο πάνω άρθρων 2 και 10 παρ. 1 είναι επίσης καταχρηστική, καθόσον αφορά τον περιορισμό της δυνατότητας του καταναλωτή - συνδρομητή να καταγγείλει τη σύμβαση και το χρόνο επέλευσης των αποτελεσμάτων της καταγγελίας, διότι προσκρούουν στις απαγορευτικές ρήτρες του άρθρου 2 παρ. 6 και 7 περιπτ. ιη' του ν. 2251/1994. Αληθινά οι όροι αυτοί εμποδίζουν τον καταναλωτή να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, όταν η αύξηση του τιμήματος σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης είναι υπερβολική γι' αυτόν, σε κάθε δε περίπτωση έχουν ως αποτέλεσμα προφανώς την υπέρμετρη διατάραξη της ισορροπίας

των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή. Η κινητή τηλεφωνία, ανεξάρτητα από τα ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια στα οποία είναι οργανωμένη, ανήκει στους λεγόμενους τομείς κοινής ωφέλειας, καθώς αναδεικνύεται σε καθοριστικό μέσο επικοινωνίας στην καθημερινή μας ζωή, άρα πρέπει να διασφαλίζεται η ελεύθερη πρόσβαση των καταναλωτών, πράγμα που σημαίνει ότι οι καταναλωτές θα πρέπει να αποφασίζουν οι ίδιοι για το αν θα εξακολουθούν να παραμένουν ή όχι συνδρομητές. Έτσι οι συμβάσεις πρέπει να είναι αόριστου χρόνου, χωρίς ο χαρακτήρας αυτός συχνά να υποσκάπτεται και υπονομεύεται με την καθιέρωση ελάχιστου χρόνου διάρκειας. Η εκκαλούσα, διότι έχει ως αποκλειστικό σκοπό την παροχή υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας και είναι σε αυτή τη βάση οργανωμένη, δεν μπορεί εδώ να ισχυριστεί και να αποδείξει ότι από καταγγελία της σύμβασης υφίσταται κάποια ζημιά την οποία πρέπει να μετακυλήσει στο συνδρομητή με την πληρωμή πάγιων τελών για χρονικά διαστήματα που δεν πρόκειται να γίνει χρήση υπηρεσιών. Οι αυξομειώσεις ή εναλλαγές συνδρομητών είναι στοιχείο που χαρακτηρίζει οποιαδήποτε παροχή μαζικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας και κάθε εταιρεία μπορεί να το επηρεάζει με την ποιότητα και το κόστος των υπηρεσιών της, με τις δυνατότητές της στον ανταγωνισμό της αγοράς, όχι όμως με την παγίδευση των καταναλωτών σε μακροχρόνιες συμβάσεις. Από τους πιο πάνω ορισμούς των καταχρηστικών αυτών όρων δεν προκύπτει κανένας περιορισμός, ως προς την ανώτερη διάρκεια που μπορεί να έχει η σύμβαση, άρα μπορεί να συμφωνηθεί και διάρκεια δύο, τριών, πέντε και περισσότερων ετών, με συνέπεια ο καταναλωτής που θα επιθυμούσε να καταγγείλει μία τέτοια σύμβαση να πληρώσει τα πάγια του χρόνου που υπολείπεται μέχρι τη συμπλήρωση της ελάχιστης διάρκειας (που μπορεί να είναι μεγαλύτερη των έξι μηνών κατά τη συμφωνία). Είναι χαρακτηριστικό, ότι με τους καταχρηστικούς αυτούς όρους ο συνδρομητής δεν έχει δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση χωρίς δυσμενείς οικονομικές συνέπειες, ούτε και στην περίπτωση που σύμφωνα με το γενικό όρο του άρθρου 6 παρ. 2 επιβάλλει μονομερώς αυθαίρετες αυξήσεις, δηλαδή ο καταναλωτής υποχρεούται να αποδεχθεί τις νέες τιμές, όσον υψηλές και αν είναι, δίχως καμία δυνατότητα αντίδρασης με καταγγελία της σύμβασης για το σπουδαίο αυτό λόγο της υπερβολικής αύξησης του τιμοκαταλόγου. Αυτό όμως αντίκειται στους κανόνες της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, αφού προτάσσεται κοινόπλευρα το συμφέρον της εκκαλούσας για να εξασφαλιστεί μία διάρκεια στη σύμβαση, συμφέρον που δεν δικαιολογείται από τη φύση της δραστηριότητάς της και των υπηρεσιών που παρέχει στον καταναλωτή που βαρύνεται μακροχρόνια και προφανώς υπέρμετρα με την πληρωμή πάγιων τελών χωρίς να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες της εκκαλούσας. Η επίκληση εδώ της διάταξης του άρθρου 672 ΑΚ από την ενάγουσα και τώρα εφεσίβλητη ένωση καταναλωτών, για ευδοκίμηση του αγωγικού ισχυρισμού ότι οι πιο πάνω όροι προσκρούουν στην αναγκαστικού δικαίου διάταξη αυτή, δεν ωφελεί, καθόσον το άρθρο αυτό στην παρούσα, πλήρως ορισμένη ως προς τη διάρκεια και την καταγγελία (χωρίς κενά, που να χρειάζονται συμπληρωματική εφαρμογή της ΑΚ 672), διαρκή σύμβαση παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, που δεν προϋποθέτει ασφαλώς

εξαρτημένη εργασία φυσικού προσώπου σε κάποιον εργοδότη, δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής. Με τις παραδοχές αυτές, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που δέχτηκε καταχρηστικότητα των όρων αυτών, έστω με ελλιπή αιτιολογία, που συμπληρώνεται με την παρούσα, ορθά αποφάσισε και οι αντίθετοι σχετικοί λόγοι της έφεσης πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι. 3) Στο άρθρο 11 εδ. α', που ορίζει ότι "κατά την υπογραφή της παρούσας ο συνδρομητής καταβάλλει την αναφερόμενη στην αίτηση συνδρομής εγγύησης.

Καθόλη τη διάρκεια ισχύος της παρούσας, η εταιρεία δικαιούται και ο συνδρομητής υποχρεούται να παρέχει στην εταιρεία περαιτέρω εγγύηση εάν οι συνθήκες το απαιτούν κατά την εύλογη κρίση της εταιρείας". Με τέτοια διατύπωση ο όρος αυτός είναι καταχρηστικός, αφού το περιεχόμενό του προδήλως αντίκειται στις ρήτρες του άρθρου 2 παρ. 7 περίπτ. ε', ια' και κστ' του ν. 2251/1994, που απαγορεύουν στην εκκαλούσα να απαιτήσει από τον καταναλωτή υπέρμετρες εγγυήσεις, να αφήνει χωρίς σπουδαίο λόγο το τίμημα αόριστο (χωρίς να επιτρέπεται ο προσδιορισμός του με κριτήρια ειδικά καθορισμένα στη σύμβαση και εύλογα για τον καταναλωτή) και να επιφυλάσσει σ' αυτή το δικαίωμα μονομερούς τροποποίησης της σύμβασης χωρίς ορισμένο ειδικό και σπουδαίο λόγο. Σωστά η εκκαλούμενη απόφαση έκρινε και ότι η "εύλογη κρίση της εκκαλούσας" που τίθεται ως κριτήριο για περαιτέρω εγγύηση, ενέχει κίνδυνο αυθαιρεσίας για ανέλεγκτη μονομερή επέμβαση στη σύμβαση και τροποποίησή της προκειμένου να επιβληθούν υπέρμετρες εγγυήσεις, δίχως ύπαρξη ειδικών αντικειμενικών άλλων κριτηρίων, άρα ο όρος αυτός είναι καταχρηστικός κατά τα προεκτεθέντα. Παρέπεται, ότι ο αντίθετος συναφής λόγος της έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. 4.

Με την ένδικη αγωγή του σωματείου "ένωση καταναλωτών η ποιότητα ζωής" κατά της εκκαλούσας εταιρείας ζητήθηκε έννομη προστασία που παρέχεται με τις διατάξεις του ν. 2251/1994 στους καταναλωτές, συγκεκριμένα να απαγορευτούν, ως καταχρηστικοί και άκυροι, οι στο δικόγραφο αναφερόμενοι γενικοί όροι σύνδεσης στο δίκτυο κινητής τηλεφωνίας που διατυπώνει εκείνη στις συμβάσεις με τους συνδρομητές της, να απειληθεί χρηματική ποινή για κάθε παράβαση της απαγορευτικής διάταξης και να αναγνωριστεί ότι η εκκαλούσα οφείλει δραχμές 140.000.000 ως "χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης". Με αυτά τα δεδομένα είναι πρόδηλο, ότι δεν έχει εισαχθεί στα πολιτικά δικαστήρια "διοικητική διαφορά ουσίας", όπως εσφαλμένα υποστηρίζει η εκκαλούσα, αλλά διαφορά ιδιωτικού δικαίου, για την οποία υπήρχε δικαιοδοσία και αρμοδιότητα σε πρώτο βαθμό του Πολ. Πρ. Αθηνών να δικάσει κατά την εκούσια δικαιοδοσία (άρθρα 1, 4, 9, 12, 13, 18, 70, 741 επ. και 947 παρ. 1 ΚΠολΔικ, 1 παρ. 3-4, 2, 10 παρ. 1 - 5 - 7 - 9 - 10 - 11 - 12 - 13 του ν. 2251/1994). Συνεπώς το πρωτοβάθμιο δικαστήριο που έκρινε ότι έχει δικαιοδοσία και αρμοδιότητα στην εκδίκαση της υπόθεσης αυτής κατά την

εκούσια δικαιοδοσία δεν έσφαλε. Ορθά περαιτέρω απέρριψε σιωπηρά αιτήματα της εκκαλούσας, με τα οποία αυτή επικουρικά ζήτησε να απορριφθεί η αγωγή αυτή ως απαράδεκτη, σε κάθε δε περίπτωση να αναβληθεί η εκδίκασή της (άρθρ. 249 ΚΠολΔικ) μέχρι να εκδοθεί απόφαση σε ασκηθείσα τάχα από το πρώτο εφεσίβλητο (ενάγον) προσφυγή ενώπιον της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών (ΕΕΤ) που συστήθηκε με το άρθρο 2 παρ. 3-4 του ν. 2246/1994 "για την οργάνωση και λειτουργία του τομέα τηλεπικοινωνιών", σε συνδυασμό με άρθρο 12 της 71/1997 (ΦΕΚ Β' 84/11-2-97) απόφασης του Υπουργού Μεταφορών, προεχόντως διότι η εκκαλούσα ούτε τώρα στο Εφετείο αποδεικνύει ότι πράγματι έχει υποβάλει το πρώτο εφεσίβλητο σωματείο (ενάγον) συγκεκριμένη έγγραφη τέτοια προσφυγή, με περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς, τα προβαλλόμενα αιτήματα, καθώς και κάθε στοιχείο που θα συμβάλλει στην τεκμηρίωση των αιτημάτων αυτών. Η προσκομιζόμενη με επίκληση από 23-3-1998 βεβαίωση της "ΕΕΤ" που υπογράφει ο αναπληρωτής Πρόεδρος Δ. Δ. αναφέρει απλά ότι η "ΕΕΤ" διοργανώνει συζητήσεις με εκπροσώπους παροχής υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας και φορέων καταναλωτών, στα πλαίσια αυτά ανταλλάσσονται απόψεις με στόχο της λήψη αποφάσεων επί των ζητημάτων των συμβάσεων που προσφέρονται στους χρήστες, κλπ. και ότι στις συναντήσεις αυτές που ξεκίνησαν προ τριμήνου συμμετέχουν ανελλιπώς και ανταλλάσσουν απόψεις εκπρόσωποι τόσο της εταιρείας "STET HELLAS", όσο και της ένωσης καταναλωτών "ΕΚ.ΠΟΙ.ΖΩ.". Είναι φανερό, ότι από τη βεβαίωση αυτή δεν προκύπτει, ότι ασκήθηκε καταρχήν προσφυγή έγγραφη με περιγραφή του αντικειμένου της παρούσας διαφοράς, τα προβαλλόμενα αιτήματα κλπ. όπως απαιτεί το άρθρο 12 παρ. 2 της ως άνω Υπουργικής απόφασης. Αν είχε ασκηθεί τέτοια προσφυγή ασφαλώς και θα προσκομιζόταν τουλάχιστον στο Εφετείο σε νόμιμο αντίγραφο. Απ' αυτά συνάγεται ότι ο σχετικός ισχυρισμός για άσκηση προσφυγής στη "ΕΕΤ" ήταν και στη συζήτηση του Πρωτοδικείου εντελώς αόριστος. Μετά απ' όλα αυτά παρέλκει η έρευνα αν η τυχόν άσκηση τέτοιας προσφυγής αναστέλλει την άσκηση ή τη συζήτηση στα τακτικά πολιτικά δικαστήρια της πιο πάνω ένδικης αγωγής. Οι δε αντίθετοι σχετικοί λόγοι της έφεσης πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι. 5.

Από τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του ν. 2251/1994 συνάγεται ότι ο καταναλωτής δεν δεσμεύεται από τους ΓΟ, αν δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει γνώση αυτών κατά την κατάρτιση της σύμβασης, όμως στην περίπτωση που έλαβε γνώση και αποδέχτηκε τους ΓΟ της σύμβασης δικαιούται να ζητήσει, αν είναι καταχρηστικοί, να κηρυχθούν αυτοί άκυροι και ανίσχυροι, αφού εδώ ανακύπτει πρόβλημα που εντοπίζεται στην καταχρηστική άσκηση της συμβατικής ελευθερίας. Το επιχείρημα της εκκαλούσας, ότι δεν μπορεί να κηρυχθούν καταχρηστικοί ΓΟ που αποδέχεται ο καταναλωτής, δεν ευσταθεί. Συνεπώς, το πρωτοδικείο που δέχτηκε ότι οι πιο πάνω όροι είναι καταχρηστικοί και άκυροι δεν έσφαλε, ο δε αντίθετος συναφής λόγος της έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. 6. Από τα ίδια προαναφερθέντα

αποδεικτικά στοιχεία αποδεικνύεται και ότι η εκκαλούσα είναι μία από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις στο χώρο παροχής υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας, το μετοχικό της κεφάλαιο ανέρχεται σε 36,3 δισεκατομμύρια δραχμές και ο ετήσιος κύκλος εργασιών το 1996 έφθασε σε εξήντα (60) περίπου δισεκατομμύρια δραχμές, με προοπτική για το 1997 να ανέλθει στα εκατό (100) δισεκατομμύρια δραχμές, ενώ κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής απασχολούσε περί τους πεντακόσιους εργαζόμενους (500) και είχε πάνω από εκατό (100) χιλιάδες συνδρομητές. Το Εφετείο εκτιμώντας όλα αυτά τα στοιχεία της οικονομικής κατάστασης της εκκαλούσας και λαμβάνοντας υπόψη ιδίως την ένταση της προσβολής της έννομης τάξης που συνιστά η παράνομη ως άνω συμπεριφορά της και τις ανάγκες της γενικής και ειδικής πρόληψης κρίνει επίσης, ότι το αίτημα για αναγνώριση οφειλής από "χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης" έπρεπε να γίνει εν μέρει δεκτό για δραχμές πενήντα εκατομμύρια (50.000.000), ποσό που είναι εύλογο στην εξεταζόμενη περίπτωση. Όμοια έκρινε η εκκαλουμένη κατά συνέπεια ορθά ερμήνευσε τις σχετικές διατάξεις του νόμου και σωστά εκτίμησε τις αποδείξεις, ο δε αντίθετος συναφής λόγος της έφεσης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Γ'. Ως προς την από 18-12-1997 έφεση του ενάγοντος σωματείου "ΕΚ.ΠΟΙ.ΖΩ.". 7. Από τις ίδιες αποδείξεις που προαναφέρθηκαν αποδεικνύεται και ότι η εφεσίβλητη εταιρεία "*****" χρησιμοποιεί και διατυπώνει στις πιο πάνω συμβάσεις και έναν άλλο όρο που περιέχεται στο άρθρο 315 του σχετικού εντύπου και ορίζει ότι "η εταιρεία σε περίπτωση που η τεχνική υποδομή του δικτύου το επιτρέπει μπορεί να παρέχει επιπλέον υπηρεσίες στο συνδρομητή και κατόπιν σχετικής αιτήσεώς του. Η εταιρεία διατηρεί το δικαίωμα να διαμορφώνει ειδικό τιμολόγιο για τις ως άνω επιπλέον τηλευπηρεσίες". Ο όρος αυτός κατά την κρίση του Εφετείου δεν είναι καταχρηστικός, αφού η προσφορά νέων-πρόσθετων υπηρεσιών ενεργείται ύστερα από σχετική αίτηση κάθε καταναλωτή στα πλαίσια της συμβατικής ελευθερίας (άρθρο 361 ΑΚ) και μετά από διαμόρφωση του ειδικού τιμολογίου που τίθεται πάντοτε υπόψη του, χωρίς να παρεμποδίζεται αυτός να υπαναχωρήσει από τις συμφωνίες αυτές για πρόσθετες υπηρεσίες. Δεν προκύπτει, ότι η προμηθεύτρια εταιρεία "Stet Hellas τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ" υπόσχεται με την αίτηση σύνδεσης (κύρια σύμβαση) να παρέχει δωρεάν κάποιες συγκεκριμένες πρόσθετες υπηρεσίες και στη συνέχεια με το γενικό αυτό όρο να αξιώσει ανεξέλεγκτα και αυθαίρετες αμοιβές για την παροχή τέτοιων πρόσθετων υπηρεσιών, όπως αβάσιμα ισχυρίστηκε το εκκαλούν που επικαλέστηκε μάλιστα εδώ τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 6 και 7 περ. ε' και λα' του ν. 2251/1991, δηλαδή περίπτωση που δεν συντρέχει. Σύμφωνα με αυτά, το Πρωτοδικείο που δέχτηκε ότι ο όρος αυτός δεν είναι καταχρηστικός δεν έσφαλε και ο πρώτος λόγος της έφεσης που υποστηρίζει τα αντίθετα είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. 8. Με το δεύτερο λόγο της έφεσης το εκκαλούν παραπονείται για εσφαλμένη αιτιολογία της εκκαλουμένης, η οποία δέχτηκε καταχρηστικότητα των όρων των άρθρων 10 παρ. 1 και 2 της σύμβασης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 2 παρ. 7 περ. ιη' του ν. 2251/1994,

όχι όμως και κατ' εφαρμογή του άρθρου 672 ΑΚ, όπως ζητήθηκε κατά κύριο λόγο με την αγωγή. Ο λόγος αυτός της έφεσης πρέπει να απορριφθεί, προεχόντως για έλλειψη εννόμου συμφέροντος (άρθρ. 516 παρ. 2, 532 ΚΠολΔικ), ενόψει και του ότι η απόφαση που εκδίδεται στην παρούσα συλλογική αγωγή δεν παράγει δεδικασμένο (σχ. Ματθία Στ., ΕλλΔνη 38, σελ. 4-5), το δε δευτεροβάθμιο δικαστήριο αντικαθιστά τις αιτιολογίες και απορρίπτει την έφεση με το αιτιολογικό της απόφασης που έχει προσβληθεί κρίνεται εσφαλμένο, αλλά το διατακτικό της ορθό (άρθρο 534 ΚΠολΔικ), σε κάθε όμως περίπτωση ως κατ' ουσίαν αβάσιμος, με την αιτιολογία που αναφέρεται στην τρίτη σκέψη της παρούσας. 9. Με τον τρίτο και τελευταίο λόγο παραπονείται το εκκαλούν, ότι η εκκαλούμενη απόφαση κατά κακή εκτίμηση των αποδείξεων περιόρισε το αίτημα της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης μόνο στο ποσό των δραχμών 50.000.000, ενώ έπρεπε να αναγνωρίσει οφειλή για την αιτία αυτή ύψους 140.000.000 δραχμών. Όπως ειπώθηκε, όμως παραπάνω στην έκτη σκέψη της παρούσας, το Εφετείο κρίνει ότι σωστά το Πρωτοδικείο δέχτηκε το αίτημα εν μέρει για δραχμές 50.000.000, συνεπώς ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Δ'. Ως προς τις δύο εφέσεις. 10. Ύστερα από όσα έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους οι εφέσεις αυτές ως αβάσιμες και να συμψηφιστεί στο σύνολό της η δικαστική δαπάνη των διαδικών, για εύλογη αμφιβολία των διαδικών στην έκβαση της παρούσας δίκης και λόγω της μερικής νίκης και ήττας τους (άρθρα 179, 178 παρ. 1, 183 και 741 ΚΠολΔικ).